

Sirota. ✓

(Božična sličica. Spisal Ivo Blaž.)

Ležal je na trdi slami in bolno mu je bilo pri srcu, dasi je plavala nad zemljo sveta noč z vsemi bajnimi sanjami in toplimi pozdravi tam iz daljave, kjer goré zvezde in snivajo angelci z napol odprtimi očmi. Težko je bilo in bolno pri srcu pastirju Jurčku. Kako bi mu ne bilo, saj je bil sirota, uboga, zapuščena osamljena sirota, brez matere, brez očeta, brez bitja, ki bi začustvovalo z mlado, rahlo njegovo dušo. je E

Gospodar ga je pognal v slamo. V hlev naj gre, k živini. Po leti jo je pasel in spomladi in jeseni in bilo mu je pri srcu prijetno, če je zapel na visoki skalini ali pa v košati senci širokega hrasta. Živina mu je bila ljuba, tako se je je navadil, in se ni mogel ločiti od nje. Pribrila je pa mrzla burja, slana je padla na travnike, na loge in pašnike, uvele so cvetke, trava se je sušila. je pi je nel

Tedaj je pa nahalo veselje. Doma je moral ostati in poslušati gospodarja, ki se je ob vsaki priliki jezil nad njim. In tudi nocoj ga je poslal k živini takoj po molitvi.

„Spat pojdi na slamo!“ je dejal. In Jurček je slušal in odšel. Nekdaj je berač umiral na slami. Ves slaboten je bil in betežen. Legel je zvečer in drugo jutro so ga dobili mrtvega. Zabuhlo je bilo obličje, noge in roke otekle. Rad je pil, in vino ga je uničilo.

„Kaj bi bilo, če bi zdajle prišel“, si je mislil Jurček. Skoro strah ga je bilo. Ves premražen bi bil in vinjen in bi se opotekel in bi padel nanj.

Jurček je zastokal in je boječe pogledal naokrog. Ničesar drugega ni videl kot temo, temo na desni, temo na levi.

Sivka je včasih vzdihnila, kot bi čutila Jurčkovo bolečino in vedela, da je sirota brez doma.

„Kako grd je pijanec! — Nikoli ne bom preveč pil, o, ne! — Težko mu mora biti, ko se zavé, da zapravlja svoje življenje. In zadnja ura mu mora biti težka, in kako ga mora tiščati k tlom! Vest se oglašá, vpije za njim in pred njim in okrog njega: „Dušo si prodal!“

Sveta noč je plavala v zatopljenih obrisih nad zemljo; nad gozdovi je plavala, in zašumeli so tiho, božično uspavanko, nad prostranimi logi in polji je plavala. Z belim snegom so bila krita in spavala so pod belo odejo mirno in udano kakor dete v ozki zibelki. Mraz je bil tam zunaj, bril je lahen vetrič okrog voglov, drevesa so vztrepetala; sneg, ki se je preje zibal na vejah, je drsel na tla. Na nebu so migljale zvezde. Tako jasne so bile in čiste, kakor bi jih bil kdo opral v kristalni vodi tam kraj vasi. In mesec se je smehljá za goro napol, napol vrh nje in metal blede žarke po širni naravi. In v taki noči so zapeli angeli z lepimi, ubranimi glasovi slavospev Gospodu nebes in zemlje: „Slava Bogu na višavah in mir ljudem na zemlji . . .!“

V taki noči je bil tudi Jurček svoje dni srečen. Skupaj je bil z materjo in očetom, pri jasicah so bili in molili. Kakšno veselje je imel z jasicami in koliko se je trudil, da jih je naredil lepo! Posebno je skrbel za hlevček in za malega, tako krasnega Jezuščka, ki se mu je smehljaj kot najblažnejše dete na svetu. Ali oče ni bil tako vesel tega večera. Njegov oče je bil revež, ki je lezel radi pijače v grob. Kako žalosten je bil Jurček, ko ga je videl, vsega revnega in slabotnega. Domov je prihajal z dnevnega dela — pri sosedu je morda pomagal kopati, — pa se je opotekal in padal na tla. Materi je bilo to težko in Jurčku tudi. In mati je nosila tiho in vdano križ, bledela je in delala in trpela.

Oče je pa popival in hodil po gostilnah. V mrzli noči se je pa prehladil v jarku ob cesti, kjer je obležal, in teden dni potem je umrl.

Tudi mati ni nosila več dolgo teže življenja. Umršla je kmalu za sušico.

Jurček je jokal in vzdihoval za očetom in materjo in ju klical iz grobov. A mrtveci ne vstajajo.

Moral je s trebuhom za kruhom, še tako mlad, če je hotel živeti. Kako bridko se mu je zdelo to! Drugi sede pri polnih mizah in se goste, on pa sirota brez doma.

S culo v roki je stopal po cesti.

Tako lep je bil svet okoli njega! Povsod so žvrgoleli ptički in poletavali pod jasno nebo. In klanjalo se je nebo zemlji in jo poljubljalo tam daleč nad gorami. Žitno polje je šumelo in se valovilo in vznemirjalo vsled lahnega vetra. Lastovice so letale nad njim in pele mlademu jutru.

On je bil pa žalosten. In šel je naprej in je trkal po hišah na vrata in prosil, naj ga vsprejmejo za pastirja. Niso ga hoteli. Poprosil jih je za košček kruha. Dali so mu tenak odrezek, ga gledali postrani, zmerjali in zapodili. In šel je naprej in trkal je in prosil in naposled dobil. *Kaj si želi, se mu odpre ---*

Ob teh mislih je zaspal.

Tiho je bilo vse naokrog. Le lahno dihanje mlade sirote se je slišalo, in globoki dihi živine, ki je ležala na slami kot Jurček, samo nekoliko bolj umazani.

Zašumelo je nalahko. In pristopil je božji angel, ves svetel in bel. Lepe jaslice je držal v roki in zvezdo vodnico. In vse je bilo naenkrat krasno in novo kot v kristalnem gradu kosmatega moža, ki biva pod vodo. In mati je pristopila in oče je prišel; zadnji je bil, negotov mu je bil korak in počasen, obličje uvelo in žalobno. Globoke gube so bile zarezane v njem. In začeli so se razgovarjati o lepoti božji in o minljivosti posvetnih stvari. Lepo še cvete danes cvetka, jutri jo vzame slana.

Jezušček se je smehljaj, in Jurček se je smehljaj.

Odprla so se vrata. V hlev je stopil veliki hlapec. Bližal se je Jurčkovemu ležišču.

„Vstani, vstani, Jure! Pojdi k polnočnici!“ je klical in prijel siroto za glavo.

„Kaj me budiš, kaj me budiš? Kako lepo je bilo: Jezušček in jaslice, in očeta sem videl in mater.“

„Kaj se ti sanja? K polnočnici!“

Vstal je Jurček, se odpravil in odšel.

Zvon je zaklenkal. Lahni, tajni, skoro boječi so bili v začetku glasovi, potem pa vedno jačji in blagoglasnejši. In hiteli so čez polje kot ladja čez široko morje in udarjali so na srce slehernega. Starec jih je bil vesel in deca in otročiči — vsi, vsi. —

V cerkvi je bilo vse svetlo. Na vseh lestencih, ki so viseli izpod valovitega stropa in se blesteli kot lahni biseri v kronah kraljevih, so gorele sveče in razsvetljevale božji hram. In na oltarju so gorele sveče in se blestele. Gospod župnik se peli in gospod učitelj in vsi pevci. In bilo je ginljivo in prijetno kot v rajju.

Tudi Jurček je bil vesel. Zdelo se mu je, da se mu od nekod smehlja Jezušček, zato se je nasmehljaj tudi on.

Zunaj je pa plavalta sveta noč nad zemljo . . .

Tepeškarji.

Dolge šibe, dolge malhe —
Pa po vasi hodimo,
Kdor ne da nič, oj gorje mu,
Slabo ga obsodimo.

Burja žvižga, in sneg beli
Nam je skoro do pasu;
Nič obeh se ne bojimo,
Dalje gremo brez strahu.

Tu rožičev, tam orehov,
Tu dadó potičice:
„Da vam bode bolj žarelo
Vaše mlado ličice . . .“

„Bog povrni, Bog vam plačaj,“
In mi gremo spet naprej. —
Dolgih malh in leskovk dolgih
Se boje po vasi vsej.

Marijan.

Koledniki.

Na Silvestrovo
Pa koledniki
So jo k nam zavili.
Zatrobentali
So nam krepkih par
In potem voščili:
„Bog daj, da bi slo
Vedno vse po sreči,
Da bi v hiši bil
Blagor vedno večji . . .
Bog dobička daj

Mnogo pri živini
In mošnjo napolnjeno
S suhimi cekini . . .“
Jeli, no — in pili,
Dokler niso spet
Pota nastopili . . .

Pot so nastopili,
Isto ponavljali —
Pri nobeni hiši
Menda ne stradali.

Marijan.

